

Гарчиг

1.	ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	2
1.2.	Төслийн товч танилцуулга	2
1.3.	Уурхайн календарчилсан төлөвлөгөө	3
1.4.	Уурхайн ажиллах горим	3
1.5.	Уулын ажлын төлөвлөгөө.....	3
1.6.	Ил уурхайн ашиглалтын систем	4
1.7.	Баяжуулах технологи.....	5
2.	БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	7
2.1.	Цаг уур, уур амьсгал	7
2.2.	Усан сүлжээ	7
2.3.	Хөрсний төлөв байдал	7
2.4.	Амьтны аймаг	7
2.5.	Тариалан сумын нийгэм эдийн засгийн судалгаа	8
3.	ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ	9
4.	БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ	10
5.	СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	11
5.1.	Ордын ашиглалтын үед сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	11
5.2.	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлж удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	13
5.3.	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	14
5.4.	Нүүлгэн шилжүүлэлт, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	15
5.5.	Түүх, соёлын өвийг хамгаалах төлөвлөгөө	15
5.6.	Осол эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөө	15
5.7.	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	16
6.	ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР	17
6.1.	БОМТ-ний хэрэгжилтийн талаар нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах төлөвлөгөө	18

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

Хүснэгт 1.	Төслийн талбайн координат	цэг	2
Хүснэгт 2.	Жилд ажиллах хоног		3
Хүснэгт 3.	Ашиглалтын системийн үндсэн элементүүд		4
Хүснэгт 4.	“Шинэст өргөө” ХХК-ийн өөрийн эзэмшлийн тоног төхөөрөмжүүдийн жагсаалт		4
Хүснэгт 5.	Хөрс хуулалт, элс олборлолтонд ажиллах экскаваторын техникийн үзүүлэлт		5
Хүснэгт 6.	Экскаваторуудын бүтээл, хэрэгцээний тооцоо		5
Хүснэгт 7.	Нуурын багтаамж		6
Хүснэгт 8.	Болзошгүй сөрөг нөлөөллийн үнэлгээний нэгдсэн дүн		9
Хүснэгт 9.	Ордын ашиглалтын үед сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө		11
Хүснэгт 10.	Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө, зардал		13
Хүснэгт 11.	Нөхөн сэргээлтийн зардал		14
Хүснэгт 12.	Биологийн олон янз байдлын дүйцүүлэн хамгаалах төлөвлөгөө		14
Хүснэгт 13.	Осол эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөө		15
Хүснэгт 14.	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний зардал		16
Хүснэгт 15.	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн зардал		17
Хүснэгт 16.	БОМТ тайлагнах төлөвлөгөө		18
Хүснэгт 17.	БОМТ-ний нийт зардал		19

ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ

Зураг 1.	Төслийн талбайн байршил	2
Зураг 2.	Угаан баяжуулах цехийн тоног төхөөрөмжийн холболтын бүрдүүвч	6

1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

1.1. Төслийн ерөнхий мэдээлэл

Төсөл хэрэгжүүлэгч: “Шинэст өргөө” ХХК
УБД: 1511002011, РД: 4001621

Төслийн нэр: “Улаан ам-1 алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах” төсөл

Төслийн зорилго: Уул уурхайн үйлдвэрлэл хөгжүүлж алт олборлох

Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрлийн дугаар: MV-013421

Төслийн талбайн байриил: MV-013421 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл бүхий талбай нь Увс аймгийн Тариалант сумын нутаг Улаан ам хэмээх газар. Улаанбаатар хотоос баруун хойд зүгт 1350 км-т, Улаангом хотоос баруун тийш 60 км, Тариалант сумын төвөөс баруун урагш 30 км-т тус тус байрлана.

Хүснэгт 1. Төслийн талбайн координат цэг

№	Уртраг	Өргөрөг
1	91° 44' 52.11"	49° 32' 20.78"
2	91° 44' 52.11"	49° 32' 32.07"
3	91° 44' 50.46"	49° 32' 33.28"
4	91° 44' 42.05"	49° 32' 36.78"
5	91° 44' 27.01"	49° 32' 36.78"
6	91° 44' 27.01"	49° 32' 20.78"

Зураг 1. Төслийн талбайн байриил

1.2. Төслийн товч танилцуулга

“Шинэст өргөө” ХХК нь Увс аймгийн Тариалан сумын нутагт орших MV-013421 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглахаар төлөвлөн ажиллаж байна. Тус тусгай зөвшөөрлийн талбайн нөөцийг ЭБМЗ-ийн 2018 оны 04 дүгээр сарын 13-ны өдрийн хурлын ХХ-04-04 тоот дүгнэлтийг үндэслэн гаргасан АМГТГ-ын даргын 2018 оны 05 дугаар сарын 16-ны өдрийн н/36 дугаар тушаалаар алтны ордын нөөц нь бодитой В зэргээр химийн 58.38 кг, боломжтой (С) зэргээр химийн цэврээр 1.82 кг бөгөөд нийт (В+С) зэргээр 60.2 кг нөөцийг бүртгэсэн байна.

Уурхайн ашиглалтын хугацаа 2 жил бөгөөд дээрх хугацаанд нийт 725.86 мян.м³ хөрс хуулж, 68.66 мян.м³ элс олборлон баяжуулж 56.74 кг алт борлуулахаар төлөвлөсөн ба уурхайн жилийн хүчин чадал 40.0 мян.м³, хөрс хуулалтын итгэлцүүр 10.6м³/м³ байна. Тус уурхайг автотээвэртэй, гадаад дотоод овоолготой ашиглалтын системээр ашиглах бөгөөд ашиглалтын явцад Doosan DX-500 маркийн экскаватор 1ш, Doosan DX-250 маркийн экскаваторт 1ш, 25 тн даацтай Howo-290 автосамосвал 3ш, Shantui SD32

бульдозер 1ш, SEM-650 маркийн утгуур ачигч 1ш зэрэг үндсэн тоног төхөөрөмжүүдийг ашиглахаар төлөвлөсөн. Төслийн хугацаанд 4888.3 сая төгрөгийн борлуулалтын орлого олж, 2945.7 сая төгрөгийн зардал гарган, 1942.6 сая төгрөгийн цэвэр ашиг олж орон нутгийн төсөвт нийт 779.84 сая төгрөгийн татвар төлбөр хэлбэрээр төвлөрүүлэн, 44 хүнийг ажлын байраар хангахаар байна.

1.3. Уурхайн календарьчилсан төлөвлөгөө

Уулын ажлын жилийн хүчин чадал, ордыг ашиглах хугацаатай уялдуулж дараах календарьчилсан төлөвлөгөөг тооцоолов. Уурхайн хил хязгаар дотор нийт 725.86 мян.м³ хөрс хуулж, 68.66 мян.м³ алттай элс олборлон баяжуулахаар байна. Хөрс хуулалтын коэффициент дунджаар 10.6 м³/м³ байна. Ашиглалтын хугацаанд уурхайгаас нийт 794.5 мян.м³ уулын цул хөдөлгөх бөгөөд дунджаар 903 мг/м³ агуулгатай элс олборлон, технологийн хаягдал тооцоод химийн цэврээр 51.53 кг алт олборлон борлуулахаар төлөвлөж байна.

1.4. Уурхайн ажиллах горим

Ажиллах горим. Уурхайн ажиллах горимыг 2023 оны уурхайн хүчин чадал, жилд гүйцэтгэх уулын ажлын хэмжээ, ордын ашиглалтын нөхцөл зэргээс хамааруулан дулааны улирлын 3 сар буюу 60 хоногийн хугацаанд, өдөрт 8-10 цагийн үргэлжлэлтэй 2 ээлжээр ажиллуулахаар төлөвлөөд байна. Уурхай нь цэвдэгтэй тул 5-р сараас эхэлэн (цэвдэгтэй тул) уурхайн бэлтгэл үржил шимт хөрс хуулалтын ажлыг гүйцэтгэж, 8-р сарын 1-нээс 10-р сарын 1 хүртэл ажиллахаар төлөвлөв. Уурхай нь улирлын чанартай үйл ажиллагаа явуулах үед тасралтгүй ажиллана. Харин улсын чанартай баяр ёслолын өдрүүдэд амрахаар төлөвлөсөн.

Хүснэгт 2. Жилд ажиллах хоног

Үзүүлэлт	2023 онд
Жилийн хуанлийн хоног	365 хоног
Жилд ажиллах хоног	60 хоног
Амралт, баяр ёслолын бдрүүд	2 хоног
Урсгал засвар хийх өдрүүд	5 хоног
Цаг агаарын хүндрэл тооцох өдрүүд	3 хоног
Жилийн бодит ажиллах хоног	50 хоног
Элс угаах ажлын хоног	50 хоног
Ээлжийн тоо	2 ээлж
Нэг ээлжийн үргэлжлэх хугацаа	8-10 цаг

1.5. Уулын ажлын төлөвлөгөө

Уурхайн бэлтгэл ажил 2026 оны 05-р сарын 1-ээс эхлэх бөгөөд бэлтгэл ажлын хүрээнд техник тоног төхөөрөмжийн бэлэн байдлыг хангах, зарим шаардлагатай засвар үйлчилгээний ажлууд хийгдэнэ.

Тухайн жилд ашиглах блоккийн шимт хөрсийг ялган бульдозероор түрж блокын хилийн гадна гадаад овоолгод байршуулж үндсэн хөрсийг экскаватор, автосамосвал ашиглан өмнөх жилд үүсгэсэн уурхайн хоосон орон зайд шилжүүлэн байршуулахаар төлөвлөв.

Орд нь харьцангуй бага гүний орд тул ашиглалтын ажилтай зэрэгцэн олборлолтын хажуугаар техникийн нөхөн сэргээлтийг хийх бөгөөд олборлосон орон зайд дотоод овоолго хийх хэлбэрээр гүйцэтгэх боломжтой байна.

2026 оны ашиглалтын үйл ажиллагааны төлөвлөгөөгөөр 6-В, 7С гэсэн блокуудыг бүхэлд нь, 7-В, 8-С гэсэн блокуудыг хэсэгчлэн олборлохоор төлөвлөсөн. Энэ үед уулын ажилд 5.2 талбайн гадаргуу өртөхөөр байна. 2023 онд дээрхи блокуудаас 348 мян.м³ хөрс хуулж, дунджаар 730 мг/м³ агуулгатай 36.57 мян.м³ элс олборлон баяжуулж 22.79 кг алт /химийн цэврээр/ гарган борлуулахаар байна.

1.6. Ил уурхайн ашиглалтын систем

Ордын уул техникийн нөхцөл, элсний биетийн хэлбэр ба байршил, хөрсний зузаан зэрэг нь ордыг ил уурхайн аргаар, автотээвэртэй гадаад болон дотоод овоолготой, ашиглалтын системээр ашиглах үндэслэл болж байна.

Доголын өндөр: Улаан ам - 1 алтны уурхай нь хамгийн ихдээ 7.8 м гүнзгийрэх ба хөрсний бат бөх нь 1-2 орчим мөн агуулагч чулуулаг нь ихэнхдээ сул элс, шаварлаг хурдас байгаа учир доголын өндрийг 3.5 м-ээр сонголоо.

Ажлын бус доголын өндөр: Ил уурхайн хүрээ хязгаарт хүрсэн үед ажлын доголуудыг нэгтгэн ажлын бус догол үүсгэнэ. Ажлын бус доголын өндөр 7м байна.

Ил уурхайн ерөнхий хажуугийн өнцөг: Улаан ам - 1” алтны шороон ордын агуулагч чулуулаг нь ихэвчлэн муу мөлгөржсөн хайрга, дайрга агуулсан шавар, шавранцраас бүрдэх ба чулуулгийн бүлгийн тодорхойлолтоор II бүлгийн сул, холбоос муутай чулуулагт хамаарч байна. Дээрх хүснэгтүүдийн үзүүлэлтүүдээс хамааран ил уурхайн хажуугийн тогтворжилтыг хангах үүднээс хаалтын доголын өндөр 7 м, ажлын бус хажуугийн өнцөг 50⁰, ил уурхайн ерөнхий налуу 40⁰-45⁰ байхаар төлөвлөв.

Хүснэгт 3. Ашиглалтын системийн үндсэн элементүүд

№	Үзүүлэлтүүд	Нэгж	Тоо, хэмжээ
1	Хөрсний доголын өндөр - Хаалтын догол - Хөрсний догол	м	
	Элсний догол /давхаргын зузаанаар/	м	0.7-0.9
2	Доголын хажуугийн өнцөг - Ажлын догол - Ажлын бус - Ил уурхайн ерөнхий налуу	градус	- 55 - 50 - 39-45
3	Дээд доголын хормойгоос замын тэнхлэг хүртэлх зай	м	1.2
4	Автозамын тэнхлэг хоорондын зай	м	5.0
5	Замын тэнхлэгээс доод доголын ирмэгийн нурах хил хүртэлх зай	м	1.2
6	Ажлын талбайн өргөн	м	31
7	Экскаваторын орлын өргөн	и	10
8	Фронтын урт	м	<100/блокийн өргөнөөс хамаарна/
9	Траншейн замын өргөн	б	8
10	Траншейн замын налуу	%	80

Ил уурхайд ажиллах үндсэн техник, тоног төхөөрөмж, бүтээлийн тооцоо.

“Улаан ам-1” уурхайн уулын ажилд шаардлагатай үндсэн болон туслах техник, тоног төхөөрөмжүүдийг “Шинэст өргөө” ХХК-ийн өөрийн эзэмшлийн техник тоног төхөөрөмжүүдээс шаардлагатайг сонгон ашиглахаар тооцоолж төлөвлөв. Үүнд:

Хүснэгт 4. “Шинэст өргөө” ХХК-ийн өөрийн эзэмшлийн тоног төхөөрөмжүүдийн жагсаалт

Д/д	Тоног төхөөрөмжийн нэр төрөл	Тоон үзүүлэлт, хэмжих нэгж	Тоо, ширхэг
1	Экскаватор DOOSAN DX500	3.0 м ³	1
2	Экскаватор DOOSAN DX250	1.2 м ³	1
5	Автосамосвал HOWO-290	25 тн	3
6	Бульдозер Shantui SD32	5 м ³	1
7	Утгуурт ачигч SEM-650	3.0 м ³	1
8	Угаах төхөөрөмж /Скруббер-30/	30 м ³ /ц	1
НИЙТ			9

Уурхайн хөрс хуулалт болон элс олборлолтын ухаж ачих ажилд ажиллах экскаваторуудын техникийн тодорхойлолт, бүтээлийн тооцоог доорх хүснэгтүүдээр үзүүлэв.

Хүснэгт 5. Хөрс хуулалт, элс олборлолтонд ажиллах экскаваторын техникийн үзүүлэлт

№	Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Тоон үзүүлэлт	
	Марк		DX500	DX250
1	Утгуурын багтаамж	м ³	3.0	1.2
2	Утгалтын хамгийн их радиус	м	10.8	6.9
3	Утгалтын хамгийн их гүн	м	7.2	6.6
4	Ачих хамгийн их өндөр	м	7.6	5.6
5	Явах хамгийн их хурд	км/цаг	5	5
6	Явах ангийн урт	м	5.4	5.4
7	Явах ангийн өргөн	м	3.9	3.9
8	Их биеийн өндөр	м	3.4	3.4
9	Явах ангийн гинжний өргөн	с	0.6	0.6
10	Хөдөлгүүрийн чадал	кВт	232	110
11	Жин	тн	50	21.5
12	Түлш зарцуулалт	л/цаг	35	22

Хүснэгт 6. Экскаваторуудын бүтээл, хэрэгцээний тооцоо

Д/д	Үзүүлэлтүүд	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	
			2022 он	
			Хөрс	Элс
1	Ашиглалтын нөхцөл	-		Хэвийн
2	Экскаваторын утгуурын багтаамж, E	м ³	3.2	1.2
3	Экскаваторын мөчлөгийн хугацаа	сек	32	23
4	1 цагт хийх мөчлөгийн тоо	мөчлөг	113	157
5	Утгуур дүүргэлтийн коэффициент	-	1	1
6	Утгуур дахь чулуулгийн сийрэгжилтийн коэффициент	-	1.1	1.1
7	Экскаваторын цагийн бүтээл	м ³	327.3	170.8
8	Экскаваторын ээлжийн бүтээл	м ³	3272.7	1707.5
9	Бүтээлд нөлөөлөх хүчин зүйлүүд			
	Цаг ашиглалтын коэффициент	-	0.9	0.85
	- Операторчийн ур чадварыг тооцсон коэффициент	-	0.95	0.85
	- Экскаваторын шилжилт, нүүдэл тооцсон коэффициент	-	0.95	0.85
10	Экскаваторын ээлжийн бүтээл /10 цагаар/	м ³	2658.3	1048.6
11	Экскаваторын хоногийн бүтээл	м ³	5316.5	2097.2
12	Уурхайн жилд ажиллах хоногийн тоо	хоног	80	70
13	Экскаваторын жилийн бүтээл	мян.м ³	425.32	146.81
14	Уурхайн жилд гүйцэтгэх ажлын хэмжээ	мян.м ³	374.4	36.65
15	Экскаваторын тооцооны тоо	шир	0.88	0.25
16	Экскаваторын дансны тоо (К-1.2)	шир	1	1
17	Нийт экскаваторын жилд ажиллах цаг	мото.цаг	1142.9	214.6

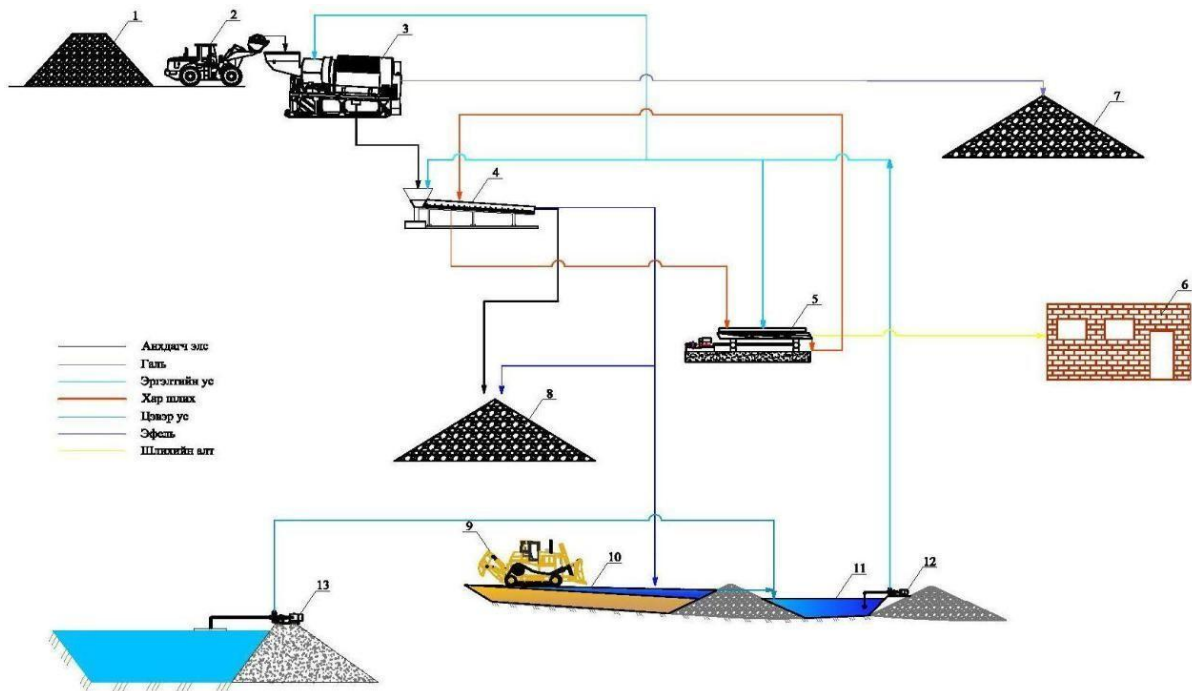
Тооцооноос уурхайн хөрс хуулалтанд Doosan DX500 маркын 1 ш экскаватор, харин элс олборлолтонд Doosan DX250 маркын 1 ш экскаватор байхад бүтээл болон нөөцийн хувьд бүрэн хүрэлцээтэй байна.

1.7. Баяжуулах технологи

Угаан баяжуулах цех нь нийт 3 сарын хугацаанд 36.66 мян.м³ элс угаан баяжуулах бөгөөд дулааны улиралд ажил явагдана. Угаан баяжуулах цехийн цагийн хүчин чадлыг дараах томъёогоор олсон. Баяжуулах технологит ашиглах СБ-30 маркын 30 м³/цаг хүчин чадалтай угаах төхөөрөмжийн ээлжийн бүтээлийг дараах байдлаар тооцоолов.

Угаан баяжуулах цехийн тоног төхөөрөмж. Угаан баяжуулах цехийн тоног төхөөрөмжийг элс олборлолтын төлөвлөгөө, технологийн туршилтын үр дүнд, технологийн тооцооллын үр дүнд үндэслэн тоног төхөөрөмжийн хүчин чадал, сэлбэг хэрэгслийн хангамж, үйл ажиллагааны зардал бага зэрэг нөхцөлүүдийг харгалзан үзэв. Тоног төхөөрөмжийн сонголтыг хийхдээ төсөл захиалагчаас ирүүлсэн ажлын даалгаварт нийцүүлсэн. Элс угаан баяжуулах технологид угааж ангилах скруббер,

гидрошлюз, баяжуулах ширээ, насос зэрэг тоног төхөөрөмжүүдийг ашиглана. Угаан баяжуулах цехийн тоног төхөөрөмжийн холболт болон зургийн тайлбарыг доор үзүүлэв.

Зураг 2. Угаан баяжуулах цехийн тоног төхөөрөмжийн холболтын бүдүүвч

Усан хангамж ба уурхайн ус зайлуулалт: Байгаль орчныг хамгаалах, цэвэр усны нөөцийг хэмнэх зорилгоор уурхайн технологийн усан хангамжинд хэрэглэгдэх усыг хуримтлуулж, цэвэршүүлэх замаар эргүүлэн ашиглах хэрэгтэй. Битүү эргэлтийн системээр усыг ашиглахад хаягдлын болоод цэвэр усны санг байгуулах шаардлага гардаг. Ордын элс нь хялбар угаагдах шинж чанартай учир 1 м^3 элс угаахад 4 м^3 ус хэрэглэхээр тооцоолов. Баяжуулах хэсгийн цэвэр, тунаах, бохирын нууруудыг уурхайн урд талд 100м зайд үүсгэнэ. Шинээр үүсэх нууруудын багтаамжийг доорх хүснэгтэд үзүүлэв.

Хүснэгт 7. Нуурын багтаамж

Д/д	Нуурын нэр	Нуурын талбай м^2	Нуурын гүн, м	Нуурын эзлэхүүн мян. м^3
1	Цэвэр	1597	3.5	5.6
2	Тунаах	963	3.0	2.9
3	Бохир	1197	3.0	3.6

2. БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

2.1. Цаг уур, уур амьсгал

Увс нуурын сав газар Хархираа Түргэний салбар уулсын муж нь уур амьсгалын хувьд Монгол орны бусад нутгаас эрс тэс, хатуу ширүүн нөхцлөөрөө хавьгүй илүү бөгөөд хамгийн хүйтэн, хуурай уур амьсгал 10 дугаар сараас 5 дугаар сар хүртэл үргэлжилнэ. Харин хаврын улиралд тогтвортой эсрэг циклон алдагдаж, улмаар зун нь их халуун болдог. Гэхдээ хархираа, Түргэний уулс, Хан Хөхийн нуруунд өвлийн тогтвортой циклон үүсдэггүй. Тэнд В.М.Фриландын илрүүлсэн (1959) уулсын хаяа бэлийн чийглэг бүсийн онцлогтой холбоо бүхий температурын ондоо инверс бий болдог. Иймд уур амьсгалын нөхцөл нь хотгорынхоос ондоо, арай зөөлөвтөр шинж чанартай байна. Увс нуурын хотгор, Хан Хөхий нурууны ар хажуу, Тэсийн голын сав дагуу жилийн дундаж температур маш бага (-10°C $+8^{\circ}\text{C}$), Хахираа, Түргэний уулсаар арай дулаан (1.8°C -3.6°C) болдог.

Хур тунадасны хувьд жилд дунджаар 160-200мм орчим тунадас унах бөгөөд төслийн талбайн орчин нь говийн бүсээс хээр, ойт хээрийн бүсэд шилжих шилжилтийн бүсийн заагт орших тул жил бүрд унах тунадасны хэмжээ харилцан адилгүй, олон жилийн мэдээллээс харахад өсөх хандлагатай байна.

Талбай нь эх газрын эрс тэс хуурай уур амьсгалтай богино зунтай, урт өвөлтэй, хамгийн хүйтэн нь 1-р сард -20°C -аас -35°C , хамгийн халуун нь 7-р сард $+18^{\circ}\text{C}$ -аас $+25^{\circ}\text{C}$ байх ба жилдээ 160-180 мм хур тунадас унана. 10-р сарын дунд үеэс 5-р сарын эх хүртэл цасан бүрхүүл тогтоно. 11-р сарын эхээр газар хөлдөж эхлэх бөгөөд хөрсний хөлдөлтийн гүн нь 3м хүрнэ. Нуур гол горхиуд нь ихэвчлэн байгалийн хур бороо гадаргуугийн усаар тэжээгдэх бөгөөд 10-р сарын дунд үеэс хөлдөж 5-р сарын эхээр гэснэ.

2.2. Усан сүлжээ

Судалгааны талбайн орчин нь гадаргын усан сүлжээ харьцангуй сайн хөгжсөн бөгөөд Бургастайн гол түүний цутгалууд Баруун, Зүүн салааны, Толгийн салаа, Хорхойтын, Талын салаа, Шивээн гол, Цагаан усны гол зэрэг байнгын усгалтай голууд, Үнэгт, Дайв, Хайчийн зэрэг байнгын бус устай сайрууд, Сэрүүний хаг, Хөсөрийн хар нуур, Холбоо нуур зэрэг жижиг шорвог нуурууд байдаг.

Төслийн талбайд хамгийн ойр орших гадаргын ус болох Баруун салаа голоос авсан дээжинд хийсэн шинжилгээний дүнгээс харахад химийн бүрэлдэхүүнээрээ гидрокарбонат ангийн, кальци, натрийн бүлгийн, 1-р төрлийн, чанарын хувьд нэн, маш зөөлөн ус байна. Шинжилсэн химийн үзүүлэлтүүд “Усан орчны ерөнхий шаардлага, MNS 4586:1998” стандартын шаардлага хангасан боловч “Гадаргын усны цэврийн зэргийн ангиллын норм”-той харьцуулбал перманганатын исэлдэх чанарын хэмжээгээр “Бага зэрэг бохирдолтой” байна. Ундны усны стандарт “MNS 0900:2005”-тай харьцуулбал зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс хэтрээгүй бөгөөд унданд хэрэглэх тохиолдолд шүүж, цэвэршүүлж хэрэглэх нь зүйтэй байна.

2.3. Хөрсний төлөв байдал

Төслийн талбай нь ботаник- газарзүйн мужлалаар Евро-азийн хээрийн мужийн Дагуур монголын (Төв Азийн) дэд муж дах Алтайн умард уулархаг мужийн Их нууруудын хотгорын дэд мужид хамаарагдах бөгөөд энд хангайн бүсийн хар хүрэн өнгийн шаварлаг, элсэрхэг хөрс голлон тархана. Энэ бүсэд зонхилох хар хүрэн хөрс нь ялзмагийн зүйл ихтэй, их зузаантай (2-9 м орчим) чийг хадгалалт сайтай байдаг.

2.4. Амьтны аймаг

Төслийн талбай нь Физик газарзүйн мужлалаар Хойд говийн тойрогт хамаарна.

Энд тохиолдох боломжит 42 зүйл хөхтөн, 82 зүйл шувуу, 6 зүйл хоёр нутагтан байна. Оросын шувуу судлаач В.И.Забелины тодорхойлсноор Увс нуурын ай савд 359 зүйл шувуу, эдгээрээс өвөлждөг 8 зүйл, дайрч өнгөрдөг 82 зүйл шувуу амьдрах боломжтойг тогтоосон байдаг. Тариалан сумын нутагт байрлах “Улаан ам-1 хайгуулын талбайн орчимд уулын, ойн, тал хээрийн амьтад зонхилно. Энд буга, янгир, аргаль, ирвэс, шилүүс, дорго, нохой зээх, гахай зэрэг ховор амьтад нутагладаг. Судлаач С.Амгаланбаатарын харьцуулан судалснаар 245 зүйл шувуу байдаг нь тогтоогджээ.

2.5. Тариалан сумын нийгэм эдийн засгийн судалгаа

2016 онд тус суманд 904 өрх, 3873 хүн амтай үүний 0-18 насны хүүхэд 1476, 60-аас дээш насны ахмадууд 211, хөдөлмөрийн насны 2186 хүн амьдардаг. Сум нь 126 293 толгой малтай хөдөөний 4, төвийн 2 багтай нийт хүн амын 89.3% нь үндэсний цөөнх хотон ястан амьдардаг. Эдийн засгийн голлох салбар нь нүүдлийн мал аж ахуй, ардын уламжлалт газар тариалан юм. Тус сумын газар нутаг алт, нүүрс, төмрийн хүдэр зэрэг байгалийн баялагаар элбэг бөгөөд одоо алтны нөхөн сэргээлтийн 4, нүүрсний 2 компани тус тус олборлолт хийж үйл ажиллагаагаа явуулж байна.

3. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ

Төслөөс байгаль орчинд учирч болзошгүй сөрөг нөлөөлөл нь багаас дунд зэрэг байх бөгөөд төслийн технологит ашиглагдаж буй техникийн хэрэглээг буруу ашигласнаас эвдрэл үүсэх мөн угсралтыг буруу гүйцэтгэх, санамсар болгоомжгүй байдлаас гал түймэр гарах зэрэг нь байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсгүүдэд сөрөг нөлөөлөл үзүүлэхээр байна.

Агаар: Алтны шороон ордын төслийн үйл ажиллагаанаас агаар орчинд хөрс хуулах, элс угаах болон дэд бүтцийн хэсгээс сөрөг нөлөөлөл үүсэхээр байна. Эдгээр нь хөрс хуулах, ачиж буулгах, тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөн, хөдөлгүүрээс үүсэх тоос шороо болон хийн хаягдал байх юм. Төслийн үйл ажиллагаанаас үүсэх тоосжилтын хэмжээг бууруулах гол ажил нь тээврийн хэрэгслүүдийг тогтсон нэг зам маршрутаар явуулах, уурхайн дотоод замыг услаж чийгшүүлэх, салхи багатай өдрийн цагийг үр бүтээлтэй ашиглах.

Ус: Улаан ам-1 нэртэй алтны шороон ордыг төслийн талбай нь гадаргын устай ойр, төслийн үйл ажиллагаанд гадаргын ус ашиглах зэрэг нь элс угаан баяжуулах ажлын үед гадаргын усанд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл их байх нөхцлийг бүрдүүлж байна. Ажилчдын унд ахуйн хэрэглээнд мөн гадаргын усыг ашиглах бөгөөд энэ нь хэмжээ бага тул нөлөөлөл бага юм. Гадаргын усанд үзүүлэх болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд нь хатуу, шингэн хог хаягдлыг зориулалтын хөрсөнд ус нэвчихээргүй байгууламжид хураан харимтлуулаагүйгээс хөрсөөр болон салхиар дамжин гадаргын усыг бохирдуулах, ажилчид хувцас, машин техникийг голын усанд угаах бохирдуулах зэрэг болно.

Хөрс: Төслийн үйл ажиллагаанаас хөрсөн бүрхэвчид үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл их байх бөгөөд нөлөөлөлд өртөх объект нь уулын ажилд өртөх талбай, элс угаан баяжуулах цехийн үйл ажиллагаанд өртөх талбай, дэд бүтцийн байгууламжуудад өртөх талбайн хөрсөн бүрхэвч хамаарна. Үүнээс гадна хатуу болон шингэн хог хаягдлын ил задгай хаях, ШТМ газрын гадаргад алдах зэргээс хөрсөн бүрхэвчийг бохирдуулах, олон салаа зам гарган талхагдалд оруулах зэрэг сөрөг нөлөөллүүд үүсэж болзошгүй.

Ургамал: Төслийн бүхий л шатны үйл ажиллагаанаас ургамлан нөмрөгт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл хамгийн их байна. Үүнээс гадна хатуу шингэн хог хаягдлыг ил задгай хаях, олон салаа зам гаргах, тоосжилт ихээр үүсгэх, уурхайн тухайн жилийн төлөвлөлтийн хэмжээнээс хэтрүүлэн газар хөндөх зэргээр ургамлан нөмрөгийг талхагдалд оруулах, фотосинтезийн эрчмийг бууруулах сөрөг нөлөөлөл учруулж болзошгүй юм.

Амьтан: Төслийн үйл ажиллагаанаас амьтны аймагт үзүүлэх шууд сөрөг нөлөөлөлгүй бөгөөд төслийг хүчин чадлаас хэтрүүлэн ажиллах, ажилчид хулгайн ан хийх, их хэмжээний давтамж бүхий дуу чимээ үүсгэх, уурхайн ухаш, хиймэл нуур зэрэгт хаалт хашилт хийгээгүйн улмаас мал, амьтан унаж бэртэх сөрөг нөлөөллүүд үүсэж болзошгүй байна.

Хүснэгт 8. Болзошгүй сөрөг нөлөөллийн үнэлгээний нэгдсэн дүн

№	Нөлөөлөл	Үнэлгээ							
		Эерэг				Сөрөг			
		Бүгд	Их	Бага	Дунд	Бүгд	Их	Бага	Дунд
1	Газрын гадарга					4	1		3
3	Агаарын чанар					4		2	2
4	Усан орчин					4		4	
5	Хөрсөн бүрхэвч					5	1		4
6	Ургамалан нөмрөг					6	3		3
7	Амьтны аймаг					3			3
8	Нийгэм, эдийн засаг	4	1		2				1

4. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ

Тус байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний үндсэн зорилго нь “Шинэст өргөө” ХХК-ийн “Улаан ам-1” алтны шороон ордыг ашиглах төслийн үйл ажиллагаанаас төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэрийн байгаль орчин болон төслийн ажилчид, ойр орчмын оршин суугчид, хүн амын эрүүл мэндийг хамгаалах, тухайн орчныг зүй зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх, тус төслийн нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээгээр тогтоосон сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг төлөвлөх, төсөл хэрэгжих орчинд бий болж болзошгүй сөрөг үр дагаврыг хянах, илрүүлэхэд оршино. Энэ хүрээнд

1. Тус төслийн шууд ба шууд бус сөрөг нөлөөллийг бууруулах, улмаар арилгах, нөхөн сэргээх үйл ажиллагааг тусгасан сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө, хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө, байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын талаар авах арга хэмжээ зэргийг тусгасан байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө
2. Мөн тус төслийн байгаль хамгаалах төлөвлөгөөнд тусгагдсан арга хэмжээ хэрхэн үр дүнтэй болсон эсэх, шаардлагатай үед нэмэлт арга хэмжээ авах зорилгоор төслийн үргэлжлэх бүхий л хугацааны турш хэрэгжүүлэх орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг тус тус боловсруулсан болно.

Тус төслийн Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 10 дүгээр сарын 29-ны өдрийн А-618 тоот тушаалаар батлагдсан Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журмын дагуу батлагдсан аргачлалыг баримтлан боловсруулсан бөгөөд төслийн үйл ажиллагааны онцлог, байршил зэргээс шалтгаалан байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээ, түүх соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө зэрэг ажлууд хийгдэхгүй болно. Харин нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө болон хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөг тус тус оруулсан болно. Энэхүү байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө, хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө, байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын талаар авах арга хэмжээ, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр, тус байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг оролцогч, сонирхогч талуудад тайлагнах хуваарь зэрэг ажлууд багтсан бөгөөд төсөл хэрэгжүүлэгч нь жил бүрийн 12 дугаар сарын 10-ны дотор тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайланг төлөвлөгөөнд тусгасан арга хэмжээний дагуу гаргаж, дараа оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний төслийн хамт холбогдох байгууллагад хүргүүлж байх зайлшгүй шаардлагатай болно.

5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

5.1. Ордын ашиглалтын үед сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Хүснэгт 9. Ордын ашиглалтын үед сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хүрээ	Зардал /мян.төг/	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт аргачлал
1 АГААР ОРЧИНД ҮЗҮҮЛЭХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ БАГАСГАХ УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ					
Уурхайн олборлолт болон тээврийн хэрэгслүүдийн үйл ажиллагааны улмаас гарч болох тоосжилтын эх үүсвэрүүд: ✓ Уурхайн олборлолтын үеийн хөрс хуулалт, олборлолт, овоолго хийх газар шорооны ажил, ✓ Уурхайн үйл ажиллагаанд ашиглаж буй тээврийн хөдөлгөөн, тээвэрлэлтэнд явж буй машинуудаас ялгарах хорт бодисуудаар орчны агаар бохирдох	Хуурайшилт ихтэй өдрүүдэд усалгааг тогтмол хийж тоосжилтыг багасгах	Уурхайн ухаш, хөрсний овоолго, зам	500.0	Уурхайн үйл ажиллагааны үед, нөхөн сэргээлтийн үе шатуудад	Агаарын ба агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль, MNS 0017-2-3-16:1998 (хүн ам суурьшсан хэсгүүдэд) Бензин хөдөлгүүрт MNS 5013:2003 Дизель хөдөлгүүрт MNS 5014:2003 /ЗГ-ын 2013 оны 327 дугаар тогтоолын хавсралт- Ус ашигласны төлбөрийн хувь хэмжээ/ /БО-ны сайдын 1995 оны 153 дугаар тушаалын хавсралт 4-“Зүлэг, талбай усалгааны түр норм Бензин хөдөлгүүрт MNS 5013:2003 Дизель хөдөлгүүрт MNS 5014:2003
	Уурхайн тээвэрлэлтийн замын тогтмол маршрутыг төлөвлөж, шаардлагагүй олон салаа зам гаргахгүй байх	Уурхайн тээвэрлэлтийн зам	0.0		
	Уурхайн түр шороон зам дагуу MNS 4597:2014 стандартын дагуу замын тэмдэг тэмдэглэгээг байршуулах, засч сэлбэх	Уурхайн тээвэрлэлтийн зам	260.0		
	Уурхайн замд тээврийн хэрэгслийн хурдыг хязгаарлах зохицуулалт хийх (уурхайн дотоод зам дээр ачаатай тээвэрлэлт хийхдээ хурдны хязгаарыг 20км/цагт тогтмол барих ба ачаагүй үед 30км/цагт барих)	Уурхайн тээвэрлэлтийн зам	0.0		
	Техник тоног төхөөрөмжийн үзлэг, шалгалтыг тогтмол явуулж, засвар үйлчилгээг цаг тухайд нь хийж гүйцэтгэх, тос маслог тогтоосон хугацаанд сольж байх	Уурхайн машин техникүүд	Засварын зардал		
Нийт дүн			760.0		
Болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хүрээ	Зардал /мян.төг/	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт аргачлал
3. ГАЗРЫН ГАДАРГА, ХӨРСӨН БҮРХЭВЧИД ҮЗҮҮЛЭХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ БАГАСГАХ УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ					

“Улаан ам-1 атны шороон ордыг ил аргаар ашиглах” төслийн 2026 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Олон салаа зам гарснаас хөрсөн бүрхэвчийн элэгдэл, эвдрэлийн эрчим нэмэгдэнэ.	Уурхайн дотоод болон гадаад тээврийн замын дагуу шаардлагатай газруудад тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулах, байгаа тэмдэг тэмдэглээг засварлах	Уурхайн тэмдэг, тэмдэглэгээ	300.0		MNS 5914:2008- Байгаль орчин. Эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт. Нэр томъёо, тодорхойлолт. MNS 5915:2008- Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаагаар эвдэрсэн газрын ангилал
Биологийн нөхөн сэргээлтийн ажлын үр дүн шимт хөрсний чанараас хамаарна. Шимт хөрсний чанар муу байх нь нөхөн сэргээлтийн ажлыг үр дүнгүй болгож экосистемд сөрөг нөлөөлөл үзүүлнэ.	Газар шорооны ажил, барилга байгууламжийн ажлын үед үржил шимт хөрсний хуулалт, хадгалалт, овоолгыг MNS 5916:2008 (Байгаль орчин. Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт) стандартын дагуу хийж, тусад нь овоолго үүсгэн хадгалах	Шинээр хуулах шимт хөрс	0.0		MNS 5916:2008- Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрсийг хуулах, хадгалах техникийн шаардлага MNS 5917:2008- Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаагаар эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт. Техникийн шаардлага MNS 5918:2008- Эвдэрсэн газрыг ургамалжуулах. Техникийн шаардлага. MNS 4915:2000- Ашигт малтмал эрж хайх явцад эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт. Техникийн шаардлага. MNS 4920:2000- Эвдэрсэн газрын хажуугийн налуу. Техникийн шаардлага
Нийт дүн			300.0		
Болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хүрээ	Зардал /мян.төг/	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт аргачлал
3 УСНЫ НӨӨЦ, ЧАНАРТ ҮЗҮҮЛЭХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ БАГАСГАХ УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ					
Уурхайд нийт шаардлагатай ус нь 105.94 мян.м ³ буюу хоногийн усны хэрэглээ нь нийт 412м ³ буюу 4.7л/сек байна. Уурхайн барилга байгууламжийг үерийн урсацаас хамгаалах үүднээс шаардлагатай газарт үерийн суваг, шуудуу байгуулах	Увс нуур- Тэс голын сав газрын захиргаанаас ус ашиглах дүгнэлтийг гаргуулах	“Шинэст өргөө” ХХК	0.0	2026 он	MNS 0900: 2019, “Ундны усны чанарын стандарт” Ус ашигласны төлбөр (Засгийн газрын 2005 оны 7-р тогтоол) MNS 4943:2015 “Хүрээлэн байгаа орчин. Усны чанар. Хаягдал ус.
	Байгаль орчин аялал жуулчлалын газартай ус ашиглах гэрээ хийн төлбөрийг төлөх		Хэрэглээгээр	2026 он	
	Усны сан бүхий газар, усны эх үүсвэрийн онцгой болон энгийн хамгаалалтын, эрүүл ахуйн бүсийн дэглэмийг мөрдөж ажиллах		0.0	2026 онд	
	Тунах нуурны бүрэн бүтэн байдалд хяналт тавьж, хүнд металлын бохирдол MNS 4943:2015 стандартаар шинжлүүлэх		ОХШХ-ийн зардал	2026 онд баяжуулалтын үед 2 удаа	

“Улаан ам-1 атны шороон ордыг ил аргаар ашиглах” төслийн 2026 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Нийт дүн			0.0		
Болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хүрээ	Нэгжийн өртөг /мян.төг/	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт аргачлал
УРГАМЛАН БҮРХЭВЧИД ҮЗҮҮЛЭХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ БАГАСГАХ УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ					
Ургамлан нөмрөг уурхайн дэд бүтцийн барилга байгууламж, овоолгын доор дарагдана.	Биологийн нөхөн сэргээлтийн ажилд тухайн нутгийн ургамлын үрүүдийг ашиглаж, байгалийн бүлгэмдлүүдийг дахин сэргээх арга хэмжээ авах	Биологийн нөхөн сэргээлт хийх талбай	800.0	2026 он	-
	Төлөвлөлтийн бус байдлаар шинэ газар хөндөж ургамлан бүрхэвчид нөлөөлөхгүй байх.	Уурхайн лицензийн талбай болон түүний ойр орчим	-	2026 он	
Дүн			800.0		
Болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хүрээ	Нэгжийн өртөг /мян.төг/	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт аргачлал
АМЬТНЫ АЙМАГТ ҮЗҮҮЛЭХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ БАГАСГАХ УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ					
Амьтдын амьдрах орчин, идэш тэжээлийн гүйдэлд саад учруулах	Шөнийн цагаар хурц, тод гэрэл, чанга дуу чимээ гаргахгүй байхад анхаарч ажиллах	Уурхайн ухаш, эвдрэлд өртсөн газрууд	0.0	2026 он	Амьтны тухай хууль, Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль
Уурхайн нүх карьерт амьтад орж үрэгдэх, дуу чимээний нөлөөллөөс үргэж дайжих	Уурхайн кемп, засварын хэсэг, шаардлагатай газрыг ан амьтан орохоос хамгаалж хашаалах	Уурхайн зарим хэсэг	ҮА зардал	2026 он	
Дүн			0.0		
НИЙТ ДҮН			1860.0		

5.2. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлж удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

Хүснэгт 10. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө, зардал

Болзошгүй аюул осол, сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
Төслийн үйл ажиллагаанаас газрын төлөв байдал, чанар доройтно	Газрын төлөв байдал, чанарын хянан баталгааг 5 жил тутамд мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэх	MV-013421 талбай		Гэрээгээр зохицуулна.	Газрын тухай хуулийн 58.5

“Улаан ам-1 атны шороон ордыг ил аргаар ашиглах” төслийн 2026 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Усны нөөцийг үр ашигтай ашиглаагүйгээс гадаргын усны нөөц, горимд өөрчлөлт орно.	Ус ашиглах гэрээ, хог хаягдлын гэрээний дагуу төлбөрийг төлөх	Гадаргын уснаас хангана	8000.0 ҮА зардал	2026 он	Усны тухай хууль
Ажилчдын мэдлэг чадвар дутмаг байдлаас ажлын доголдол гарах	Уурхайд ажиллаж байгаа ажиллагсдын тухайн ажлыг хийж гүйцэтгэх мэдлэг чадварыг сайжруулах зорилгоор сургаалтанд хамруулж байх	Уурхайн ажилчдыг	Тухайн үеийн зардал	2026 он	МУ-ын үндсэн хууль Хөдөлмөрийн тухай Эрүүл мэндийн тухай Хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны дүрэм Ил уурхайн аюулгүй ажиллагааны дүрэм MNS 4990:2000 MNS 4968:2000 MNS 4994:2000
Уул уурхайн үйл ажиллагаанаас ажилчдын эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлж болзошгүй	Ажлын байрны хэвийн бус нөхцөлд ажилладаг ажилчдыг илчлэг, витаминлаг хоол хүнсээр хангах	Бүх ажилчдыг	Үйл ажиллагааны зардалд орсон	2026 он	
Тэр бум мод үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд жил бүр мод тарих	2026 оны байгаль хамгаалах төлөвлөгөөнд орсон ажлуудыг хийж гүйцэтгэх	ТЖБОМТ	БОМТ нийт зардал	2026 он	
Нийт зардал, мян.төг		8000.0 ҮА зардал			

5.3. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө

Техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт

Хүснэгт 11. Нөхөн сэргээлтийн зардал

	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэх ажил	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Нэгж зардал мян.төг	Зардал мян.төг
1	Техникийн нөхөн сэргээлт	Дотоод овоолго дээр 2.75 га-д 229000 мян.м ³ овоолгын ажил		-	10000.0 Үйл ажиллагааны зардал
2	Биологийн нөхөн сэргээлт	1 га талбайд олон наст ургамал тарих ажил, шимт хөрсний арчилгаа		-	3240.0 Урьдчилсан байдлаар
Нийт					3240.0

Биологийн олон янз байдлын дүйцүүлэн хамгаалах төлөвлөгөө

Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуулийг 3.1.11-д “Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах” гэж төслийн үйл ажиллагаанд өртөгдөн унаган төрх, хэв шинж, амьдрах орчноо алдсан биологийн олон янз байдлыг өөр газарт нөхөн хамгаалах арга хэмжээг ойлгоно гэж заасан байдаг. Ашигт малтмалын ашиглалтын нөлөөлөлд өртөж буй биологийн олон янз байдлыг тухайн газартай экологийн хувьд төстэй нөхцөлд, өөр газарт дүйцүүлэн хамгаалах ажлыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх шаардлага бий болсон тул биологийн төрөл зүйлд үзүүлэх сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, арилгах, нөхөн сэргээлт хийх чиглэлээр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээг дараах хүснэгтэнд тодорхойлсон болно. Доорх хүснэгтэд байх ажлуудаас сонгон хийж гүйцэтгэж болох ба Тариалан сумын саналаар дүйцүүлэн хамгаалах нөхөн сэргээлтийн ажлыг хийж болно.

Хүснэгт 12. Биологийн олон янз байдлын дүйцүүлэн хамгаалах төлөвлөгөө

Дүйцүүлэн хамгаалах боломжит газар	Хамгааллын арга хэмжээ	Нийт зардал /мян.төг/	Хэрэгжүүлэх хугацаа
Увс аймгийн Тариалан сумын нутаг	Орон нутгийн захиргааны байгууллага, иргэдийн төлөөлөл оролцсон уулзалтаар гарсан саналыг харгалзан нөхөн сэргээх шаардлагатай газрыг сумын албажсан хүсэлтээр дүйцүүлэн хамгаалах нөхөн сэргээлтийн ажлыг хийж гүйцэтгэх.	Тухайн газрын байдлаас шалтгаалж тооцно.	2026 оны 2-р улиралд

	Зэрлэг ан амьтдад биотехникийн арга хэмжээ авах.	2000.0	2026 оны 3-р улиралд
	Булаг, шанд, гол горхи, уст цэгийг хамгаалах, сэргээх ажилд оролцох	Тухайн газрын байдлаас шалтгаалж тооцно.	2026 оны 2,3-р улиралд
	Нийт	2000.0	

5.4. Нүүлгэн шилжүүлэлт, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөө

Төслийн талбайд айл өрх, өвөлжөө хаваржаа байхгүй бөгөөд нүүлгэх шилжүүлэх ажил хийгдэхгүй болно.

5.5. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах төлөвлөгөө

“Шинэст өргөө” ХХК-ийн “Улаан ам-1” алтны шороон ордын талбай түүний ойр орчимд археологийн хүрээлэн болон палеонтологийн хүрээлэнгээр авран хамгаалах хайгуулын судалгааг хийлгэсэн бөгөөд ашиглалтад ямар нэгэн дурсгалт зүйл өртөхгүй. Шинээр түүх соёлын дурсгалт зүйл илэрвэл ажлаа зогсоож энэ тухай Тариалан сумын ЗДТГ, цагдаагийн байгууллага болон уг асуудлыг эрхэлсэн эрдэм шинжилгээний байгууллагад нэн даруй мэдэгдэнэ. Болзошгүй зардал 500.0 мян.төг төсөвлөсөн.

5.6. Осол эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөө

Тус алтны шороон орд олборлох, баяжуулах төслийн хүрээнд ямар нэгэн химийн бодис ашиглахгүй. Ажилчид, инженер, техникийн ажилтнууд ажлын хариуцлага алдах, ялангуяа үйл ажиллагааны явцад технологийн горим зөрчсөнөөс элдэв осол гарч, үйлдвэрлэлийн хэвийн ажиллагаа саатах, ажиллагсдын эрүүл мэнд хохирох, хөдөлмөрийн чадвараа алдах, тахир дутуу болох, хүний амь нас эрсдэх зэрэг осол аваар гарч болзошгүй тул аюулгүй ажиллагааг анхаарч ажиллах шаардлагатай.

Хүснэгт 13. Осол эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөө

Болзошгүй аюул осол, сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж
Түлшний агуулах, автомашин, ажилчдын байр, цахилгаан үүсгүүр бүхий газруудад гал түймэр гарах магадлалтай. Мөн хаврын хуурайшилт ихтэй өдрүүдэд тамхины цог зэргээс хээрийн түймэр гарч болзошгүй	Ажилчдыг гал түймэр унтраах мэргэжлийн сургалтад хамруулах	Тухайн үеийн байдлаар	Жил бүр,
	Галын дохиолол, гал унтраах багаж хэрэгслийг шаардлагатай газруудад байрлуулах	1500.0 ҮА зардал	2026 он
	Гал түймрээс сэргийлэх талаар анхааруулга, санамжийн хуудас хийж, шаардлагатай газруудад нүдэнд харагдахуйц газруудад байрлуулах	150.0	2026 он
Хүчтэй салхи шуурганы улмаас тоос ихээр босч ажилчдын эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлөх, тоосжилтоос үүсэх бусад нөлөөлөл	Хүчтэй салхи шуурганы үед уурхайн ажлыг түр зогсоох	0.0	2026 он
	Аянга, цахилгаантай ширүүн бороотой үед гадаах ажлыг түр зогсоох	0.0	2026 он
	Жил бүр мэргэжлийн байгууллага, мэргэжилтний тусламжтайгаар хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны сургалт зохион байгуулах	400.0	Жил бүр, улиралд 1 удаа
Жолооч нарын санамсар болгоомжгүй үйлдлээс машин техникүүд мөргөлдөх, хүн амьтан дайрах, мөргөх зэргээр гэмтээж бэртээх гэх мэт осол аваар гарах	-Осол аваар гарч хүний эрүүл мэнд хохирсон тохиолдолд яаралтай анхан шатны тусламж үзүүлэх, анхан шатны тусламжийн хэрэгслийн уурхайн ажлын байранд байршуулах	Уурхайн зардал орсон	Үйл ажиллагааны туршид
	Анхааруулга, замын тэмдэг тэмдэглэгээг шаардлагатай газруудад нэмэлтээр байрлуулах	-	Жил бүр
Нийт зардал, мян.төг		550.0	

5.7. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

Хатуу, шингэн хог хаягдал нь хүн ам, үйлдвэрлэлд хэрэгцээт газрын нөөцийг багасгах, хөрс, ус, агаарыг хорт бодис, хүнд металл, нян вирусээр бохирдуулагч гол эх үүсвэр болдог. Хатуу хог хаягдал нь удаан задарч бодисын эргэлтэнд аажмаар орох ба задрах хугацаа нь удаан байдаг учраас байгаль орчинд хор хөнөөлтэй. Хог хаягдлыг энгийн, ахуйн, аюултай гэх мэтээр Монгол улсын Хог хаягдлын тухай хуульд заасан бөгөөд эдгээрийг хэлбэрээр нь хатуу, шингэн, хийн гэж ангилла.

- ✓ Энгийн хог хаягдал гэж аюултай хог хаягдлаас бусад хог хаягдлыг хэлнэ.
- ✓ Ахуйн хог хаягдал гэж айл өрхөөс гарах энгийн хог хаягдлыг хэлнэ.

Энэхүү БОННУ-ний тайлангийн 4.8.2-г хог хаягдлын талаарх дэлгэрэнгүй мэдээллийн авна уу. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөг 2017 онд батлагдсан Хог хаягдлын тухай хуулийн үзэл баримтлал, зүйл заалтыг үндэслэн боловсруулав.сэлбэг хэрэгсэл (хаягдал төмөр, утас г.м) зэрэг зүйлс хатуу хог хаягдалд хамаарна.

“Улаан ам-1” алтны шороон ордын уурхайн хотхонд тогтмол 45 хүн ажиллахаар төлөвлөсөн байна. Үүнээс тооцвол, тус уурхайн үйл ажиллагаанаас өдөрт 9 кг, сард 270 кг хатуу хог хаягдал гарахаар байна. Энэ бол хүмүүсийн өдөр тутмын хэрэглээнээс гарах ахуйн хог хаягдлын тооцоо бөгөөд үүн дээр машин техникээс хаягдах сэлбэг хэрэгслийг (хаягдал төмөр, утас г.м) нэмж тооцвол нэлээд их тоо гарах нь тодорхой юм.

Тус төслийн үйл ажиллагааны хүрээнд үүсэх хог хаягдлыг тусгай зориулалтын саванд ангилан ялгаж (дахин ашиглаж боломжтой эсэхээр нь), хатуу хог хаягдалд зориулан барьсан хашаа, хайс хамгаалалттай цэг эсвэл байранд (мал, амьтан орохооргүй, хөрс, усанд шууд шингэх боломжгүй хатуу бетонон хучилтай байх) хадгалах шаардлагатай бөгөөд Тариалан сумын засаг даргын тамгын газартай байгуулсан гэрээний дагуу төвлөрсөн хогийн цэгт зайлуулж булшлах шаардлагатай болно. Харин дахин ашиглах боломжтой хувинцар сав, шил, лааз, цаас болон хаягдал төмрийг ялган цуглуулж, хоёр дахь түүхий эд боловсруулах үйлдвэрт тушаах нь зүйтэй.

Хатуу хог хаягдлыг эмх замбараагүй хаях, буруу хадгалж, зайлуулсны улмаас байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсгүүд болох агаар, ус, хөрс, ургамлан нөмрөг бохирдуулагч бодис тархаж, улмаар ажилчид болон төслийн талбай орчмын иргэдийн эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлж болзошгүйг онцгойлон анхаарах шаардлагатай.

Шингэн хог хаягдал: Тус төслийн үйл ажиллагааны хүрээнд уурхайн хотхоны хоолны газар, усанд орох газар, ариун цэврийн өрөөнөөс хаягдах бохир ус зэрэг нь нэг төрлийн шингэн хаягдал болно. Уурхайн хотхонд 45 ажилтан, албан хаагч байнга байх ба өдөрт 0.67 м³, сард 20.1 м³ дээрх төрлийн шингэн хаягдал гарна. Тус шингэн хаягдлыг зориулалтын цооногт (хөрс, усанд ахуйн бохир ус алдагдахааргүй доторлож тусгайлан бэлтгэсэн) үнэр дарагч, саармагжуулах бодис хийж түр хадгалаад, Тариалан сумын засаг даргын тамгын газартай байгуулсан гэрээний дагуу зориулалтын машинаар тээвэрлэж зайлуулна.

Хүснэгт 14. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний зардал

Болзошгүй аюул осол, сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	
Хог хаягдлаар хөрс бохирдох	Хог хаягдал ангилан ялгаж хаях зориулалттай хогийн савнуудыг тосгон, захиргаа, цайны газар зэрэг шаардлагатай газруудад тавих	500.0 Шинэ кемпийн төлөвлөлтийн ажлын зардал	2026 он	Хог хаягдлын тухай хууль
Төслийн үйл ажиллагаанаас үүсэх ахуйн хатуу болон шингэн хог хаягдлаар хөрс, гадаргын болон газрын доорх ус бохирдуул сөрөг нөлөөтэй	Хуванцар сав, шил, лааз гэх мэт хаягдлыг аймгийн төвд 2-догч түүхий эд авах цэгт тушааж баримтжуулах	0.0	Сард 1 удаа	4-р зүйл, 5-р зүйл 9-р зүйл, 11-р зүйл,
	Автомашин сэлбэг, төмрийн хаягдлыг дахин боловсруулах мэргэжлийн байгууллагад гэрээний дагуу нийлүүлэх	0.0	Жилд 2 удаа	

“Улаан ам-1 атны шороон ордыг ил аргаар ашиглах” төслийн 2026 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

	Хөрс шатах тослох материалаар бохирдсон тохиолдолд бохирдсон хэсгийг ялган авч саармагжуулах	0.0	Тухай бүрд нь	12-р зүйл, 13-р зүйл, 14-р зүйл, 16-р зүйл, 18-р зүйл, 19-р зүйл, 20-р зүйл, 21 -р зүйл, 23-р зүйл, 24-р зүйл
	Боломжтой хог хаягдлыг дахин ашиглах	-	Тухай бүрд нь	
	Бохир ус хуримтлуулах сав буюу ёмкосын бүрэн бүтэн байдал, нэвчилт шүүрэлт явагдаж байгаа эсэхэд байнгын ажиглалт хийх /Бохир ус хуримтлуулах савны 70% дүүрмэгц соруулах нь зүйтэй/	0.0		
Аюултай хог хаягдлын хадгалалтын горим алдагдсанаас орчны хөрс, ус, агаарыг бохирдуулах	Аюултай хог хаягдлын Хог хаягдлын тухай хуульд заасан шаардлагын дагуу хадгалах	0.0	Тухай бүрд	
Аюултай хог хаягдлаар хөрс, ус, агаар бохирдох, улмаар хүн амьтны эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлөх	Аюултай хог хаягдал тээвэрлэх, хадгалах, устгах үйл ажиллагаа эрхэлдэг тусгай зөвшөөрөл бүхий аж ахуй нэгж байгууллагатай гэрээ байгуулан гэрээний дагуу зайлуулах.	0.0	Тухай бүрд нь	
Ажилчид санаатай болон санамсаргүйгээр ил задгай хог хаях	Уурхайн ажилчдад өөрсдийн үйл ажиллагаанаас үүссэн хог хаягдал, түүнийг ангилан ялгаж хаях дадлыг хэвшүүлэх	0.0	Жилд 1 удаа	
Бусад	Хог хаягдлын гэрээний дагуу төлбөрийг төлөх	Гэрээний дагуу	2026 он	
Нийт мян.төг		500.0		

6. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

“Шинэст өргөө” ХХК-ийн “Улаан ам-1” алтны шороон орд ашиглах төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийн цар хүрээ, эрчмийг харгалзан үзэж, түүний нөлөөллийн бүсийн талбайг хамран байгаль орчны хяналт шинжилгээний локаль мониторингийн систем байгуулах нь зүйтэй. Мониторингийн цэгийг зөв сонгож, хугацаа, давтамж зэргийг нь оновчтой сонгож өгөх нь чухал юм. Тус төслийн орчимд явуулбал зохих экологийн хяналтын мониторингийн ажиллагааны төлөвлөгөөг боловсруулж, мониторингийн ажлын давтамж, хэмжилт судалгааны ажлыг хариуцах мэргэжилтэн, мониторингийн үзүүлэлт зэргийг доорх хүснэгтэд тусган оруулж өгөв.

Хүснэгт 15. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн зардал

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хугацаа ба давтамж	Давтамжийн тоо	Нэгжийн зардал, мян.төг	Тайлбар	Баримтлах стандарт, арга, аргачлал
	1	2	3	4	5	7	8
1.	Агаар орчны бохирдол агаар дахь тоосны агууламж, NO ₂ , SO ₂ CO -ын агууламж, Хүнд металл тодорхойлох Агаар орчны бохирдол агаар, дуу чимээ,агаарын харьцангуй чийгшил	Уурхайн олборлолтын үед, ажилчдын хотхон, уурхайн дотоод зам	5, 8 саруудад	3 цэгт жилд 2 удаа хэмжилт хийлгэнэ.	460.0		MNS 4585:2016 MNS 6063:2010 MNS 6768:2019 MNS 3113:1981 MNS 5885:2008 Агаарын тухай хууль, Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль
	Усны ерөнхий химийн шинжилгээ, бактериологийн шинжилгээ (рН, ЕС,	Баруун салаа гол Цэвэр	5, 8 саруудад	Усны ерөнхий химийн	270.0		MNS /ISO/ 5667-11:2000 MNS 6148:2010

“Улаан ам-1 атны шороон ордыг ил аргаар ашиглах” төслийн 2026 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

	TDS, нийт шүлтлэг, хатуулгын хэмжээ, рН, цахилгаан дамжуулах чанар, Cl, SO ₄ , NO ₂ , NO ₃ , CO ₃ , HCO ₃) Ахуйн хаягдал усны ерөнхий химийн шинжилгээ, бактериологийн шинжилгээ (рН, ЕС, TDS, нийт шүлтлэг, хатуулгын хэмжээ, рН, цахилгаан дамжуулах чанар) Цэвэр болон бохирын нуураас хүнд металлын шинжилгээ /As, U, Pb, W,Th, Sn, Nb, Se, Zn, Zr/	болон бохирын нуураас-2,		шинжилгээ Хими бактериологийн бүрэн шинжилгээ 1 цэгээс 2 удаа			MNS 4943:2015 MNS 900:2005 Усны тухай хууль
	Хөрсний агрохими, нийт азот, хөдөлгөөнт фосфор, солилцох кали, карбонат, Хүнд металл(Cr, Pb, Cd, Ni, Zn), бактери	Шимт хөрсний овоолго, ахуйн бохир усны хаягдал, хотхон, засварын талбай	5, 8 саруудад	4 цэгт жилд 2 удаа	320.0		MNS 5850 : 2029 MNS 3298 : 1991 MNS 5546 : 2005 MNS 3985 – 1987 MNS 2305 - 95
	Орд орчмын ургамлын бүрхэц, зүйлийн бүрдлийн судалгаа, амьтны зүйлийн бүрдэл, тархац	Тусгай зөвшөөрлийн талбай	5, 8 саруудад	Жилд 1 удаа	Экспертийн ажлын хөлс тухайн үеийнхээр		Ургамлын тухай хууль MNS 6191:2010 Амьтны тухай хууль, Ажиглах болон дээж талбайн тооллого Цэгэн ажиглалт, трансектийн аргууд
Нийт					1050.0		

6.1. БОМТ-ний хэрэгжилтийн талаар нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах төлөвлөгөө

Төсөл хэрэгжүүлэгч нь уурхайн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг хамгийн бага түвшинд байлгах, байгаль орчны бохирдлоос сэргийлэх, тогтвортой уул уурхайг дэмжих үүрэг хүлээсэн бөгөөд ажилчид, орон нутгийн иргэд болон бусад сонирхогч талуудад төслийн байгаль орчны бодлого үйл ажиллагааг нээлттэй болгох, ажил хэрэгч харилцааг дэмжих үүднээс төслийн БОМТ, түүний хэрэгжилтийг оролцогч, сонирхогч талуудад тайлагнан, хэлэлцүүлнэ. Тус хэлэлцүүлгийг жил бүр 10-р сард зохион байгуулах ба тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайланд хэлэлцүүлгийн үр дүнг оруулна.

Хүснэгт 16. БОМТ тайлагнах төлөвлөгөө

БОМТ, түүний хэрэгжилтийг тайлагнах, хэлэлцүүлэх байгууллагууд	Тайлагнах, хэлэлцүүлэх арга хэлбэр	Мэдээний агуулга	Хугацааны тов	Хэлэлцүүлгээр санал авах чиглэл	Зохион байгуулах газар
Төслийн талбайн ойролцоох иргэд болон төсөл хэрэгжиж буй баг, сонирхогч талууд, засаг захиргааны ажилчид	Төслийн талаарх мэдээллийг цаасан болон presentation хэлбэрээр	Төслийн нөөц, ашиглалтын техник технологи, ажилчид, бусад үйл ажиллагааны талаарх мэдээлэл, төслөөс байгаль орчин болон нийгэм эдийн засаг, хүний эрүүл мэндэд үзүүлсэн эерэг, сөрөг нөлөөлөл,	Жилд 1 удаа. 10-11 сард.	Төслийн үйл ажиллагаагаар уурхайн ойролцоох малчдын амьдрал ахуй, эрүүл мэнд, нийгэмд үзүүлсэн эерэг, сөрөг нөлөө, сөрөг нөлөөллийг	Багийн эсвэл сумын төв

“Улаан ам-1 атны шороон ордыг ил аргаар ашиглах” төслийн 2026 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

	тайлагнах, хэлэлцэх	түүнийг бууруулах багасгах чиглэлээр хийсэн арга хэмжээ, байгаль хамгаалах, дүйцүүлэн хамгаалах чиглэлээр хийсэн, нөхөн сэргээлтийн ажлын тухай		бууруулах, багасгах чиглэлээр хэрэгжүүлбэл зохистой арга хэмжээ, төслийн үйл ажиллагааны талаарх санал бодлыг сонсох	
--	---------------------	---	--	--	--

Увс аймгийн Тариалан сумын нутагт хэрэгжихээр төлөвлөж буй “Улаан ам-1 алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах” төслийн Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн хүрээнд 2026 онд хийгдэх ажлын нийт зардал нь **8 420.0 мян.төг** болж байна.

Хүснэгт 17. БОМТ-ний нийт зардал

№	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө		Нийт зардал (мян.төг)
1	Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	1860.0
		Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	3240.0
		Биологийн олон янз байдлын дүйцүүлэн хамгаалах төлөвлөгөө	2000.0
		Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох	0.0
		Түүх соёлын дурсгалт зүйлсийг хамгаалах	500.0
		Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	550.0
		Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	500.0
2	Удирдлага зохион байгуулалтын зардал		ҮА зардал
3	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	1050.0
Нийт зардал			9 700.0

Ашигт малтмал, газрын тосны газрын даргын
2022 оны 12 дугаар сарын –ний өдрийн
..... дүгээр тушаалын хоёрдугаар хавсралт

Батлав:
Шинэст-Өргөө ХХК-ийн
захирал / Д.Насанбаяр /

Хүлээн авсан:
АМТГ-ын Уул уурхайн хэлтсийн
дарга / Зууннаст /

УВС АЙМГИЙН ТАРИАЛАН СУМЫН УЛААН АМ-1 ОРДЫН 2026 ОНЫ УУЛЫН АЖЛЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Ашигт малтмалын төрөл: Алт (Шороон)
Үндсэн АТЗ-ийн дугаар: MV-013421
Нэмэлт АТЗ-ийн дугаар:

Танилцсан: Уул уурхайн хэлтсийн ахлах мэргэжилтэн

 /П.Зоригт/

БОЛОВСРУУЛСАН:

1. Ерөнхий инженер
2. Уулын инженер
3. Баяжуулагч инженер
4. Механик инженер
5. Эдийн засагч

.....

.....

2026 он

АШИГТ МАЛТМАЛ ГАЗРЫН ТОСНЫ ГАЗАР
МАЯГТ-10: БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ НӨХӨН СЭРГЭЭЛТ, ЗУРАГЛАЛ

Ашигт малтмал, газрын тосны газрын даргын ... оны ... дугаар сарын ...-ний өдрийн ... дугаар тушаалын хавсралт

Аж ахуйн нэгжийн нэр: Шинэст-Өргөө
Ашигт малтмалын төрөл: Алт (Шороон)
Ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн дугаар: MV-013421

Төлөвлөгөөний он: 2026

МОНГОЛЫН АЖ АХУЙН, ХАМАГААЛАХ, АШИГТ МАЛТМАЛЫН ХАМГААГАХ ВЭЛЭГЛЭЛЭГ

Д/д	Үзүүлэлт	Талбай		Эзэлхүүн		Зардлын хэмжээ		Тайлбар	Солиболол													
		Хэмжих нэгж	Тоон утга	Хэмжих нэгж	Тоон утга	Хэмжих нэгж	Тоон утга		Уртраг				Өргөрөг			Метрийн						
									№	Град	Мин	Сек	Град	Мин	Сек	Град	Мин					
1	Нийт техникийн нөхөн сэргээлт	га	2.75	м3	229,000.00	сая.төг	10.00															
1.1	Гадаад овоолгоор	га		м3		сая.төг																
									1													
1.2	Дотоод овоолгоор	га	2.75	м3	229,000.00	сая.төг	10.00															
									1	91	44	27.1	49	32	34.82	5488583.7702	408909.8733					
									2	91	44	32.07	49	32	33.98	5488556.0473	409009.3348					
									3	91	44	33.28	49	32	35.09	5488590.154	409034.1541					
									4	91	44	37.68	49	32	35.19	5488591.5419	409122.7506					
									5	91	44	39.73	49	32	37.02	5488647.3692	409164.9462					
									6	91	44	42.08	49	32	36.77	5488638.7001	409211.9496					
									7	91	44	40.16	49	32	33.3	5488532.2877	409171.6795					
									8	91	44	36.29	49	32	30.5	5488447.2874	409092.4278					

АШИГТ МАЛТМАЛ ГАЗРЫН ТОСНЫ ГАЗАР
МАЯГТ-10: БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ НӨХӨН СЭРГЭЭЛТ, ЗУРАГЛАЛ

МОНГОЛЫН АЖ АХУЙН, ХАМАГААЛАХ, АШИГТ МАЛТМАЛЫН ХАМГААГАХ ВЭЛЭГЛЭЛЭГ

Д/д	Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Тоон утга	Хэмжих нэгж	Тоон утга	Хэмжих нэгж	Тоон утга	Тайлбар	Солиболол													
									Уртраг				Өргөрөг			Метрийн						
									№	Град	Мин	Сек	Град	Мин	Сек	Град	Мин					
2	Нийт биологийн нөхөн сэргээлт	га		м3		сая.төг																
									1													
2.1	Шимт хөрс	га		м3		сая.төг																
									1													
2.2	Биологи	га		м3		сая.төг																
									1													
3	Дүйцүүлэн хамгаалах нөхөн сэргээлт	га		м3		сая.төг	5.00	Тухай орон нутагтай байршил тохиролцоно.														
									1													
4	Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд тарих модны хэмжээ*	га	1.00	ш	1,000.00	сая.төг	2.50															
									1	91	44	27.1	49	32	34.82	5488583.7702	408909.8733					
									2	91	44	32.07	49	32	33.98	5488556.0473	409009.3348					
									3	91	44	37.98	49	32	36.78	5488641.5168	409069.2618					

МОНГОЛЫН
УЛАСЫН
МЭДЭЭЛЛИЙН
СИСТЕМ

АШИГТ МАЛТМАЛ ГАЗРЫН ТОСНЫ ГАЗАР
МАЯГТ-10: БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ НӨХӨН СЭРГЭЭЛТ, ЗУРАГЛАЛ

№	Град	Мин	Сек	Уртраг			Өргөрөг			Метрийн											
				№	Град	Мин	Сек	Град	Мин	Сек	Град	Мин									
4	91	44	27.1	49	32	36.78	5488644.149	408910.883													
5	Байгаль орчинд нөлөөлөх нөлөөллийг судлах, хамгаалах										га	м3	сая.төг								
											1										
Нийт											га	3.75	м3	459,000.00	сая.төг	27.50					

Төлөвлөгөө гаргасан: Н.Мөнхдалгэр
Албан тушаал:

Хүлээн авсан:
Мэргэжилтэн:

МОНГОЛЫН
УЛАСЫН
МЭДЭЭЛЛИЙН
СИСТЕМ

АШИГТ МАЛТМАЛ ГАЗРЫН ТОСНЫ ГАЗАР
МАЯГТ-6.2: УURХАЙН УС ХАНГАМЖ

Ашигт малтмал, газрын тосны газрын дарьын ... оны ... дугаар сарын ...-ний өдрийн ... дугаар тушаалын хэвсгэлт

Аж ахуйн нэгжийн нэр: Шинэст-Өргөө
Тусгай зөвшөөрлийн дугаар: MV-013421
Ашигт малтмалын төрөл: Алт (Шороон)

Баяжуулалтын технологи: Гравитаци
Төлөвлөгөөний он: 2026
Тухайн онд боловсруулах хүдрийн (алс) хэмжээ: 19.69

№	Хэрэглэгчдийн жагсаалт		Эх үүсвэр	Хэмжих нэгж	Тоон утга	Шоометр тутам дахь үнэ тариф	Төлбөрийн хэмжээ (сая.төг)	Тайлбар
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Хүн амын унд, ахуйн зориулалтаар ашигласан хэрэглээ	Хүн амын унд, ахуйн зориулалтаар ашигласан хэрэглээ	Гадарга (гол, горхи, нуур, цөөрөм)	м3/жил	1,000.00			
2	Олборлох үйлдвэрлэлийн (ил, далд уурхай) хэрэглээ	Олборлох үйлдвэрлэлийн (ил, далд уурхай) хэрэглээ		м3/жил				
3	Баяжуулах, боловсруулах үйлдвэрийн хэрэглээ	Эргэлтийн усны хэмжээ	Үүсэмэл нуур	м3/жил	55,132.00			
3		Нэмэлт усны хэмжээ	Гадарга (гол, горхи, нуур, цөөрөм)	м3/жил	23,628.00	293.10	6.93	
3		Нийт усны хэмжээ	---	м3/жил	78,760.00			
3		Баяжуулах үйлдвэрийн эргэлтийн усны эзлэх хэмжээ	---	%	70.00			
4	Байгаль орчин хамгаалах, нөхөн сэргээлтэд хэрэглэх хэрэглээ	Байгаль орчин хамгаалах, нөхөн сэргээлтэд хэрэглэх хэрэглээ	Гадарга (гол, горхи, нуур, цөөрөм)	м3/жил	1,000.00	293.10	0.29	
5	Усыг шавхан зайлуулах	Усыг шавхан зайлуулах		м3/жил				
6	Эрэл хайгуулын өрөмдлөг хийх	Эрэл хайгуулын өрөмдлөг хийх		м3/жил				
7	Бусад (Авто зам, Барилга, Хүнд, хөнгөн, хүнсний үйлдвэрлэл, Эрчим хүч, Газар тариалан г.м)	Бусад (Авто зам, Барилга, Хүнд, хөнгөн, хүнсний үйлдвэрлэл, Эрчим хүч, Газар тариалан г.м)	Гадарга (гол, горхи, нуур, цөөрөм)	м3/жил	1,000.00	293.10	0.29	
Нийт хэрэглээ					81,760.00	---	7.51	

Төлөвлөгөө гаргасан: Н.Мөнхдалгэр
Ерөнхий инженер: Н.Мөнхдалгэр

Хүлээн авсан:
Мэргэжилтэн:

ТЭНТ" ХХК

ИРАЛ:

... А.ХИЛЭНБААТАР

... оны ... сарын ... өдөр

ТАНИЛЦСАН:

ЭРДЭС БАЯЛГИЙН МЭРГЭЖЛИЙН

ЗӨВЛӨЛИЙН ОРЛОГЧ ДАРГА:

... /Л.БАЯРМАНДАЛ /

202... оны ... сарын ... өдөр

ТУСА 0810

**УВС АЙМГИЙН ТАРИАЛАН СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ
УЛААН АМ-1 АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫГ /ХШ-46-С ХШ-52-
Р ШУГАМЫН ХООРОНД/ ИЛ АРГААР АШИГЛАХ
ТЕХНИК ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮНДЭСЛЭЛИЙН ТОДОТГОЛ**

Төслийн хүчин чадал: 40 мян.м³/жил
Тусгай зөвшөөрлийн дугаар: MV-013421

ХЯНАСАН:

ЭРДЭС БАЯЛГИЙН МЭРГЭЖЛИЙН ЗӨВЛӨЛИЙН
САЛБАР ЗӨВЛӨЛИЙН НАРИЙН БИЧГИЙН ДАРГА *Б.Хулан* Б.ХУЛАН

ЗӨВЛӨСӨН:

МОНГОЛ УЛСЫН ЗӨВЛӨХ ИНЖЕНЕР *Ц.Жанчив* Ц.ЖАНЧИВ

ТӨСӨЛ БОЛОВСРУУЛСАН:

“ТОД МОЛОР МАЙНИНГ” ХХК ЗАХИРАЛ
ТӨСЛИЙН ИНЖЕНЕР
БАЯЖУУЛАГЧ ИНЖЕНЕР
ЭКОЛОГИЧ

Б.Халиунаа
Б.ХАЛИУНАА
Л.ЧИНЗОРИГ
Р.ОЮУНБАТ
А.ДӨЛГӨӨН

ШИНЖЭЭЧ:

МОНГОЛ УЛСЫН МЭРГЭШСЭН
ИНЖЕНЕР

Д.Гомбожав
Д.ГОМБОЖАВ

УЛААНБААТАР ХОТ
2023 ОН

ОН/УУУУ: 2026 САР/ММ: 04 ӨДӨР/DD: 08
 Гүйцэтгэх өгнөө / Value Date:

Хүлээн авагчийн/Recipient's Information

Дансны № эсвэл IBAN / Account № or IBAN: 100900013406	Нэр (Байгууллага эсвэл иргэн) / Name of organization or individual: БО НЕХЭН СЭРГЭЭХ БАТАЛГАА	Бананы нэр / Bank name: Төрийн Сан
Валют / Currency: MNT	Дүн Тоогоор / Amount: *4,850,000.00*	Дүн үсгээр / Amount in words: *Дөрвөн сая найман зуун тавин мянган төгрөг*
Шилжүүлгийн утга / Description: 4009037 ШИНЭСТ ӨРГӨӨ ХХК МУ-01342		Шилжүүлгийн дараалал / Transaction queue:

Шилжүүлэгчийн / Sender's Information

Дансны № эсвэл IBAN / Account № or IBAN: 5845256988	Нэр (Байгууллага эсвэл иргэн) / Name of organization or individual: ДАМБА СУВДАА
Валют / Currency: MNT	Дүн Тоогоор / Amount: *4,850,000.00*
Дүн үсгээр / Amount in words: *Дөрвөн сая найман зуун тавин мянган төгрөг*	

Хүлээн авагчийн / Receiver's Information

IBAN 5845256988 <small>Валютын шилжүүлгийн үйлдэл, дансны дугаар болгох. For foreign currency transfer, account number is acceptable.</small>	Нэр (Байгууллага эсвэл иргэн) / Name of organization or individual: 100900013406 <small>Валютын шилжүүлгийн үйлдэл, тэмдэг үзвэр болгох. For foreign currency transfer, the field to be filled in latin letters</small>	Бананы нэр / Bank name: Tоrооiу саn <small>Валютын шилжүүлгийн үйлдэл, банкны нэр шаардлагатай. For foreign currency transfer, bank name is required.</small>
Шилжүүлэгчийн болон шилжүүлгийн мэдээлэл / Sender and transaction's Information:		
Дансны № эсвэл IBAN / Account № or IBAN: 1009037 ШИНЭСТ ӨРГӨӨ ХХК МУ-01342	Валют / Currency: MNT	Мөнгөн дүн / Amount: = 4,850,000.00 =
Шилжүүлгийн утга / Description:	Гарын үсэг, тамга / Signature, stamp: 1. _____ 2. _____	

Энэхүү баримтад бичигдсэн бүх мэдээлэл нь үнэн зөв болохыг дор гарын үсэг зурснаар баталгаажуулж, байгаа бөгөөд аливаа хуулийн хариуцлагыг хүлээхээ үүгээр хүлээн зөвшөөрч байна.
 By signing in this form, I confirm the accuracy of the information provided here and accept to accept any legal responsibility.

Бананы тэмдэглэл/For Bank use only

Хураамж/Fee amount:	Журнал №/Journal №: 1332774	ХААН БАНК 10013-01	Бананы ажилтан №/Bank staff №: 10613	Огноо / Date: 2026/04/08	Шилжүүлэгчийн регистрийн дугаар / Customer ID: 02810222055
---------------------	--------------------------------	-----------------------	---	-----------------------------	---

РБИД:001524477235